

INTEGRITATEA CA BAZĂ A LIBERTĂȚII RELIGIOASE ȘI DE CONȘTIINȚĂ

Conf. univ. dr. Ieremia RUSU

*Institutul Teologic Creștin după Evanghelie „Timotheus”
din București, Romania
ieremiar@gmail.com*

Abstract: Integrity as the Basis of Freedom of Religion and Conscience

In this article, the author studies integrity and its role in the exercise of religious freedom and freedom of conscience. The first part of the article analyzes freedom of religion and conscience, and how they are protected by the law in Romania and Europe, but also how they are applied in pandemic conditions. In the second section, the author studies the concept of integrity, trying to define what integrity is, and to describe the behavior of an honest person. In the last part, the study focuses on the relationship between integrity and respect for religious freedom and freedom of conscience, concluding that integrity is an absolutely necessary feature for both leaders and ordinary citizens, in order to guarantee religious freedom to all citizens.

Keywords: *religious freedom, freedom of conscience, integrity, honesty, Covid-19*

Introducere

Scopul autorului acestui articol este ca să determine ce este integritatea și care este rolul acesteia în exercitarea libertății religioase și de conștiință. În prima secțiune a articolului este analizată succint libertatea religioasă și de conștiință, pentru ca în partea a doua, studiul să se concentreze pe înțelegerea conceptului de integritate, care este o noțiune mai complexă și adeseori înțeleasă greșit. În secțiunea a treia a articolului, autorul studiază rolul integrității în menținerea și promovarea libertății de conștiință în societate. Articolul se încheie cu concluzii.

1. Libertatea religioasă și de conștiință garantată prin lege

Libertatea religioasă și libertatea de conștiință au fost promovate în cultura creștină, care nu a fost restrictivă precum alte religii, sau abuzivă precum ateismul marxist. Aceasta deoarece libertatea religioasă și de conștiință este considerată, în învățătura creștină, ca făcând parte din înzestrarea omului intrinsecă, dăruită fiind de Dumnezeu chiar de la crearea ființei umane după „chipul și asemănarea Sa” (Geneza 1:26-27). Libertatea de conștiință este mai mult decât un drept, este o caracteristică intrinsecă ființei umane, deoarece ea se bazează pe exprimarea liberă a conștiinței personale și a voinței libere a omului de a decide pentru el însuși.

Creatorul Însuși a dat omului voință liberă, de aceea El respectă deciziile omului, chiar și pe cele care sunt îndreptate împotriva lui Dumnezeu. De aceea și societatea umană trebuie să respecte libertatea religioasă și de conștiință a cetățenilor, dar și oamenii să respecte această libertate pentru semenii lor.

În Noul Testament, apostolul Pavel învață pe credincioși să respecte libertatea de conștiință a semenului, atunci când scrie: „Să nu ne mai judecăm dar unii pe alții. Ci mai bine judecați să nu faceți nimic care să fie pentru fratele vostru o piatră de poticnire sau un prilej de păcătuire” (Romani 14:13).

Libertatea de conștiință este o noțiune mai largă, deoarece cuprinde atât libertatea religioasă, cât și libertatea omului de a adopta o filosofie sau o concepție despre lume și viață care exclude religia. De aceea, atunci când în articol autorul va face referire doar la libertatea de conștiință, el înțelege și libertatea religioasă.

Libertatea religioasă și libertatea de conștiință sunt apărute prin legi naționale și internaționale. În Constituția României, la *Art. 29 – Libertatea conștiinței*, scrie:

- (1) Libertatea gândirii și a opiniilor, precum și libertatea credințelor religioase nu pot fi îngădite sub nici o formă. Nimeni nu poate fi constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă, contrare convingerilor sale.
- (2) Libertatea conștiinței este garantată; ea trebuie să se manifeste în spirit de toleranță și de respect reciproc.¹

¹ *Constituția României*, art. 29, alin. (1) și (2), Monitorul Oficial Nr. 767 din 31 oct. 2003.

În legislația europeană, în *Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene*, la Art. 10 - *Libertatea de gândire, de conștiință și de religie*, se stipulează:

- (1) Orice persoană are dreptul la libertatea de gândire, de conștiință și de religie. Acest drept implică libertatea de a-și schimba religia sau convingerea, precum și libertatea de a-și manifesta religia sau convingerea individual sau colectiv, în public sau în particular, prin intermediul cultului, învățământului, practicilor și îndeplinirii riturilor.²

Se constată că, atât legislația națională, cât și cea europeană, garantează libertatea de gândire, de conștiință și de religie. Trebuie remarcat și faptul că, în alineatul (2) din Art. 29 – *Constituția României*, se menționează câteva limite generale ale libertății de conștiință, lucru important, deoarece această libertate nu poate fi absolută. Limitele libertății de conștiință sunt necesare, deoarece conștiința și voința omului sunt corupte de păcat, de aceea o persoană va dori și lucruri care intră în conflict cu libertatea de conștiință a altui semen, sau chiar cu principiile fundamentale privind viața. De exemplu, cineva poate avea libertatea de conștiință să aplice într-o comunitate metode promovate de eugenie, care afectează dreptul la viață a altor persoane, de aceea este important ca societatea să nu permită o astfel de „libertate”.

Dacă libertatea religioasă și de conștiință au fost garantate în țările clădite pe cultura creștină, situația actuală necesită o analiză mai atentă asupra limitelor care se impun libertății de conștiință, în contextul pandemiei provocate de virusul COVID-19. Și aceasta deoarece, în numele științei, există pericolul să se îngreudească în mod abuziv libertatea religioasă și de conștiință.

Pentru a proteja populația de îmbolnăvirea fizică, societatea poate impune restricții care încalcă libertatea religioasă și de conștiință în mod excesiv, bunăstarea spirituală a cetățenilor fiind neglijată în detrimentul unor pericole supraevaluate din punct de vedere medical.

În plus, chiar dacă libertatea de conștiință este protejată prin legislație, aceasta nu înseamnă în mod automat și că ea este aplicată în spiritul legii. Senatorul și diplomatul Titus Corlățean avertiza, încă din anul 2016, că garanțiile oferite de lege privind libertatea religioasă și de conștiință nu sunt suficiente:

² *Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene*, art. 10, <https://fra.europa.eu/ro/eu-charter/article/10-libertatea-de-gandire-de-constiinta-si-de-religie> (accesat 15.07.2020).

Realitățile lumii globalizate de astăzi arată însă că și aceste garanții, aparent extrem de solide, pot fi puse la încercare în contexte internaționale tensionate. Paradoxal, într-o Europă care se dorește unită, fundamentată pe un set de valori, drepturi și libertăți fundamentale pe care le considerăm, practic, intangibile pe continentul european, acestea sunt supuse la provocări foarte serioase.³

Protejarea libertății religioase și de conștiință în contextul anului 2020, al pandemiei, este extrem de importantă, deoarece acest drept fundamental și natural este neglijat de cei care pun securitatea medicală mai presus de orice, inclusiv mai presus de componenta spirituală a ființei umane. De aceea, discuția despre integritate, ca bază a libertății de conștiință, este necesară și de actualitate.

2. Conceptul de integritate

Noțiunea de integritate este complexă și vizează întreaga persoană, caracterul, motivațiile, atitudinea și conduita omului. De aceea, conceptul trebuie analizat cu atenție, atât din punct de vedere etimologic, cât și din punct de vedere religios și filosofic.

2.1. Definierea integrității

Etimologic, integritate, scrie Vasile Breban, vine: „din fr. *intégrité*, lat. *Integritas*. 1. Însușire de a fi integru; cinste, probitate. 2. Însușire de a fi (sau de a se menține) întreg, intact [...] Cinstit, onest, incoruptibil.”⁴

Definiția lingvistului Vasile Breban pentru integritate se bazează, așa cum precizează el, pe semnificația termenului în limba franceză. În renumitul dicționar *Le Petit Larousse* se mai adaugă o semnificație, bazată pe originea latină a cuvântului integritate: „Starea unui lucru care are toate părțile sale, care nu a fost supus alterării.”⁵

3 Titus CORLĂȚEAN, „Libertatea de conștiință și religioasă în contextul securității internaționale”, *Jurnalul Libertății de Conștiință: Lucrările Conferinței științifice internaționale Libertatea religioasă și de conștiință în contextul securității sociale*, Conferință Parlament 29 septembrie 2016, RÔTARU, Ioan-Gheorghe & Dragoș MUȘAT (Eds.), Editions IARSIC, Les Arcs, France, 2016, pp. 27-38.

4 Vasile BREBAN, *Dicționar general al limbii române*, Vol. 1, Editura Enciclopedică, 1991, p. 477.

5 Patrice MAUBOURGUET (Gen. Ed.), *Le petit Larousse: Dictionnaire Encyclopédique*, Larousse, Paris, France, 1993, p. 556.

Sinonime pentru cuvântul integru sunt: „cinstit, onest, corect, onorabil, incoruptibil”.⁶ Iar ca antonime, pot fi enumerate: corupt, incorrect, înșelător, neadevărat.

Pentru dr. Henry Cloud, „integritatea este caracter, etică și morală”.⁷ Dar, precizează el, este mai mult decât aceasta: „Când vorbim despre integritate, vorbim despre a fi o persoană întreagă, o persoană integrată, cu toate părțile diferite care lucrează bine și care oferă îndeplinirea funcțiilor pentru care au fost concepute. Este vorba de integralitate și eficacitate ca oameni.”⁸

Scriitorul Andrei Pleșu numește această integralitate a persoanei autenticitate. Aceasta este, în adevăr, o componentă importantă a integrității și este descrisă bine de Andrei Pleșu în următorul pasaj:

Omul autentic e, cu alte cuvinte, *integral prezent* în fiecare vorbă pe care o rostește și în fiecare din actele sale. „Integral prezent” înseamnă și cu mintea, și cu inima și cu trupul. E un tip de comportament mai rar decât ne închipuim. În general, prezența fizică, atașamentul sufletesc și adeziunea mentală nu se manifestă întotdeauna *simultan* în felul nostru de a fi.⁹

Integritatea înseamnă integralitatea ființei, sau autenticitatea cum o numește Andrei Pleșu. Dar ea este mai mult decât autenticitate, deoarece integritatea are și un set de valori morale la care omul aderă și de la care nu face compromis. Un exemplu biblic de om integru este Iov, care este descris de Dumnezeu astfel: „Ai văzut pe robul Meu Iov? Nu este nimeni ca el pe pământ. Este un om fără prihană și curat la suflet. El se teme de Dumnezeu, și se abate de la rău. El se ține tare în neprihănirea lui [...]” (Iov 2:3). Iov nu și-a abandonat valorile morale pe care le primise prin relația lui personală cu Dumnezeu – sursa moralei – chiar și atunci când, suferind cumplit, soția lui îl îndemnat: „Tu rămâi neclintit în neprihănirea ta! Blestemă pe Dumnezeu, și mori!” (Iov 2:9).

În mod evident, Domnul Isus este exemplul suprem de integritate. Chiar și dușmanii Săi au recunoscut integritatea Sa, atunci când L-au

6 *Dicționar de sinonime*, <https://sinonime.com/dex/index.php?m=0&cheie=integru> (accesat 07.09.2020).

7 Henry CLOUD, *Integrity: The Courage to Meet the Demands of Reality*, HarperCollins Publishers, New York, 2006, p. 31.

8 *Ibidem*.

9 Andrei PLEȘU, *Despre frumusețea uitată a vieții*, Editura Humanitas, București, 2011, pp. 37-38.

ispitit cu scopul să găsească ceva de care să îl acuze în fața autorităților romane, astfel încât să obțină condamnarea Sa la moarte:

[Fariseii] Au trimis la El pe ucenicii lor împreună cu Irodianii, care I-au zis: „Învățătorule, știm că ești adevărat, și că înveți pe oameni calea lui Dumnezeu în adevăr, fără să-Ți pese de nimeni, pentru că nu cauți la fata oamenilor. Spune-ne, deci, ce crezi? Se cade să plătim bir Cezarului sau nu?” (Matei 22:16-17).

Domnul Cristos este exemplul desăvârșit de integritate atât prin Persoana Sa, cât și prin învățătura Sa. În Luca 16:10-11, El a spus: „Cine este credincios în cele mai mici lucruri, este credincios și în cele mari; și cine este nedrept în cele mai mici lucruri, este nedrept și în cele mari. Deci, dacă n-ați fost credincioși în bogățiile nedrepte, cine vă va încredința adevăratele bogății?”

În etica creștină, integritatea este identificată adeseori cu onestitatea, care este bine descrisă în *Dicționarul de etică creștină și de teologie pastorală*:

„Onestitatea” pare să acopere o familie de virtuți, pe care am putea-o numi virtuțile veridicității sau ale adevărului. Clasa include *franchețea*, dispoziția de a oferi voluntar adevărul care ar putea fi păstrat cu o anumită justificare pentru sine, și *respectarea promisiunilor*, deoarece persoana cinstită dorește ca vorbele sale să fie în acord cu realitatea. *Onestitatea intelectuală* este dorința unui cercetător de a urma dovezi și argumente oriunde acestea l-ar putea duce, chiar dacă ajunge la concluzii care amenință să-i submineze opiniile sale favorite.¹⁰

Pe lângă cele trei componente, profesorul R. C. Roberts menționează în articolul său despre onestitate și următoarele elemente: „*Sinceritatea*, care este onestitate expresivă, onestitate cu privire la modul în care cineva se simte: persoana sinceră nu își exprimă durerea decât dacă o simte cu adevărat, nu dă impresia că vrea să ajute dacă nu vrea să ajute. *Transparența* înseamnă onestitate față de sine, în special în ceea ce privește emoțiile, dorințele și preferințele proprii, și este, așadar, bază pentru cunoașterea de sine și, astfel, pentru maturizare.¹¹ Cele cinci componente

10 R. C. ROBERTS, “Honesty”. In David J. ATKINSON & David H. FIELD (Eds.), *New Dictionary of Christian Ethics & Pastoral Theology*, InterVarsity Press, Downers Grove, IL, 1995, p. 454.

11 ROBERTS, “Honesty”, p. 454.

ale onestității menționate mai sus descriu bine aspectul adevărului, al veridicității implicat în conceptul de integritate.

Din punct de vedere emoțional, trăirile interioare ale omului integru sunt dragostea față de adevăr și repulsia față de minciună și de ipocrizie. Dr. R. C. Roberts descrie astfel sentimentele celui integru față de adevăr și față de minciună:

Onestitatea se manifestă atât în răspunsul emoțional, cât și în comportamentul de a spune și urmări adevărul, de a rectifica înșelăciunea involuntară și de a se exprima cu adevărat. O persoană cinstită se bucură de adevăr și de a spune adevărul și este supărată, dezgustată, tristă, având sentiment de vinovăție (după caz) în fața ipocriziei și a minciunii.¹²

Din perspectiva creștină, scrie Jim Burns, integritatea se compune din trei elemente: credințioșia față de Dumnezeu și în lucrul încredințat; un mod de viață necompromis; puritatea sau sfințenia.¹³ Adăugarea credințioșiei față de Dumnezeu ca parte componentă a integrității este absolut necesară, deoarece nu poate exista integritate autentică dacă omul nu se raportează la Dumnezeu, sursa valorilor morale.

Autorul acestui articol propune următoarea definiție a integrității, recunoscând limitele ei: Integritatea este trăsătura de caracter și modul de viață al omului credincios față de Dumnezeu, care a aderat la valorile morale, iubește adevărul, spune adevărul și care se comportă cu consecvență în concordanță cu adevărul și cu toate celelalte valori morale adoptate, fără compromisuri.

2.2. Comportamentul omului integru

În România, caracterul integru a fost puternic subminat de vicisitudinile istoriei, cea mai distructivă în acest domeniu fiind dictatura comunistă. Autorul Andrei Pleșu evidențiază influența negativă a dictaturii asupra autenticității, care este o componentă a integrității, în următoarele cuvinte:

Există un „model” politic care se definește exact prin ceea ce întreține o criză sistematică a autenticității: *dictatura*. Dictatura condamnă individul la schizofrenie cotidiană. Din pricina ei, ajungi

¹² *Ibidem*.

¹³ Jim BURNS, *Creștinul autentic*, Misiunea Creștină Noua Speranță, Timișoara, 1997, pp. 62-66.

să fii prezent trupește, împotriva voinței tale, în locuri și situații la care nici mintea, nici inima nu consimt să fie prezente [...]. Din pricina ei, ești pus în situații să spui lucruri pe care nu le crezi, să fii, formal, de acord cu ideile care nu te conving, să te declari „emoționat” de lucruri care te lasă rece sau chiar te scandalizează.¹⁴

Desigur, nu trebuie absolutizat că toți oamenii oprimați de un regim dictatorial au cedat în fața acestuia, deoarece au fost oameni integri și în perioada comunistă. Însă poporul român, în general, a fost afectat de dictatura comunistă, deoarece comportamentul ipocrit și duplicitar a fost transmis la nivel de comunitate, devenind un mod de viață. În fața autorităților, oamenii se arătau obedienți și aduceau osanale conducătorilor „iubiți”, dar în particular făceau glume care exprimau dispreț, batjocură și răzvrătire față de cei puși în poziții de autoritate.

O descriere biblică a comportamentului omului integru se găsește în sfaturile apostolului Pavel date ucenicului său, Tit: „Dă-te pe tine însuși pildă de fapte bune, în toate privințele. Iar în învățătură, dă dovadă de curăție, de vrednicie, de vorbire sănătoasă și fără cusur, ca potrivit să rămână de rușine, și să nu poată să spună nimic rău de noi” (Tit 2:7-8). Apostolul Pavel scrie despre integritatea omului credincios și în 1 Tesaloniceni 4:3a, 6-8a:

Voia lui Dumnezeu este sfințirea voastră. [...] Nimeni să nu fie cu vicleșug și cu nedreptate în treburi față de fratele său; pentru că Domnul pedepsește toate aceste lucruri, după cum v-am spus și v-am adeverit. Căci Dumnezeu nu ne-a chemat la necurăție, ci la sfințire. De aceea, cine nesocotește aceste învățături, nesocotește nu pe un om, ci pe Dumnezeu, care v-a dat și Duhul Său cel Sfânt.

Pavel învață explicit că acestea nu sunt niște sfaturi sau sugestii, ci chiar Cuvântul lui Dumnezeu, ele fiind în concordanță cu caracterul sfânt al lui Dumnezeu. Pentru clădirea caracterului integru nu este suficient să fie un comportament integru în general, deoarece acesta poate fi doar rezultatul fricii de consecințe, nu produsul unui caracter cinstit. Un exemplu în acest sens îl dă profesorul R. C. Roberts:

Oamenii sunt uneori veridici într-un mod superficial, comportamental, fără a fi o persoană cinstită. De exemplu, într-o instanță de judecată, o persoană ar putea spune adevărul, dar face

14 PLEȘU, *Despre frumusețea uitată a vieții*, p. 39.

acest lucru doar din teama de consecințele pe care le-ar suporta dacă ar fi prins cu mărturie mincinoasă. Lui sau ei nu îi pasă ca adevărul să fie cunoscut sau că el sau ea ar trebui să-l spună, ci dorește doar să evite jena, o amendă, sau un timp în închisoare.¹⁵

O altă manifestare a omului integru este surprinsă de filologul și eseistul Petru Creția, care scrie despre omul cinstit sau integru: „el nu este complicele nimănui, indiferent ce preț ar avea de plătit pentru asta. El nu minte nici de frică, nici ca să tragă foloase, nici măcar ca să fie interesant.”¹⁶

Într-o societate în care imaginea se cultivă mult mai mult decât caracterul, integritatea suferă prejudicii mari. Petru Creția afirmă că omul cinstit nu calomniază pe nimeni și nu-și clădește o imagine de sine falsă:

Totodată, el nu spune despre nimeni ceva rău ca să-l defăimeze. Nici nu răspândește informații necontrolate. Pe de altă parte, cinstea ne cere să nu ne arătăm drept ceea ce nu suntem, adică să nu fim fățarnici sau duplicitari, unul în taină și altul fățiș, unul acasă și altul în public, unul față de cei puternici și altul față de cei slabi, deci să nu înfățișăm despre noi o imagine falsă.¹⁷

Însă practica actuală, folosită mai ales în mass-media, în politică și pe internet, este de a denigra alte persoane, pentru ca cel care calomniază să obțină fie un profit material, fie unul de imagine, sau pur și simplu din plăcerea de a bârfi, de a vorbi de rău, de a minimaliza altă persoană.

Redescoperirea religiei în anii 1990, după perioada neagră a ateismului, a dat o speranță că poporul român se va îndrepta către Dumnezeu și fibra morală va fi refăcută, astfel încât integritatea să devină o componentă fundamentală a fibrei morale a națiunii române. Din nefericire acest lucru nu s-a întâmplat, iar acum, la trei decade de la căderea comunismului, se constată că tot mai mulți români sunt atrași de secularism, nu de credința în Dumnezeu. Profesorul Ștefan Iloaie observă în mod corect următoarele:

În timpurile noastre, creștinismul are parte de noi încercări, care au rolul de a-i provoca pe oameni să-și decidă atitudinea proprie față de Dumnezeu. Într-o contemporaneitate în care religia își pierde autoritatea transcendentă, morala devine simplu

15 ROBERTS, “Honesty”, p. 454.

16 Petru CREȚIA, *Luminile și umbrele sufletului*, Editura Humanitas, București, 2011, p. 29.

17 *Ibidem*, p. 29-30.

comportament uman, calitatea relațiilor interumane se fundamentează pe interes personal, iar omul urmărește scopuri utilitariste și comode, creștinismului i se cere să mărturisească ceea ce nu este din lumea aceasta și să se arate cetățean al altei Împărății (*Filipeni 3:20*).¹⁸

Soluția cultivării integrității în om, iar prin aceasta și în comunitate, este reîntoarcerea omului la Dumnezeu, care restaurează o persoană după chipul Omului Perfect, Domnul Isus Cristos (2 Corinteni 3:18).

Dar ce legătură este între integritate și libertatea religioasă și de conștiință?

3. Rolul integrității în menținerea și promovarea libertății religioase și de conștiință

O condiție de a menține și promova libertatea religioasă și de conștiință în societate este ca cei care au un rol de conducere să prețuiască pe semeni și să respecte libertățile lor fundamentale. Iar pentru un lider, afirmă renumitul autor american John Maxwell, integritatea este „cea mai importantă componentă a conducerii”.¹⁹

Un exemplu actual este cel al limitării drepturilor religioase pentru a preveni răspândirea virusului COVID-19. Populația a sprijinit măsurile acestea nepopulare, care afectau chiar și libertatea religioasă, din convingerea că autoritățile iau măsurile medicale pentru binele ei, având la bază cercetarea științifică onestă. Însă, când au început să apară păreri diferite emise de către aceleași organisme medicale, încrederea populației a scăzut. Integritatea, onestitatea, este fundamentală în exercitarea conducerii și este o bază pentru respectarea libertății religioase și de conștiință a omului în societate.

Sigur, în privința noului coronavirus au fost foarte multe necunoscute, dar chiar în lucrurile bine studiate au existat informații contradictorii, care au subminat încrederea populației în onestitatea conducătorilor. De exemplu, personalități medicale au spus că alcoolul sanitar distruge virusul care a generat pandemia, dar apoi au revenit cu informația că alcoolul nu combate virusul, după care au revenit la prima idee. La fel,

18 Ștefan ILOAIE, *Morala creștină și etica postmodernă: O întâlnire necesară*, Presa Universitară Clujană, Cluj-Napoca, 2009, p. 135.

19 John C. MAXWELL, *Dezvoltă liderul din tine*, Life Publishers România, Oradea, 2006, p. 39.

informația inițială despre măștile medicale, atunci când ele erau greu de procurat, a fost că masca nu previne transmiterea noului coronavirus. Apoi, însă, când s-au procurat măști medicale suficiente pentru întreaga populație, informația transmisă în spațiul public a fost că masca medicală previne transmiterea virusurilor, iar purtarea ei a devenit obligatorie în anumite condiții, prin acte normative.

Întrebarea care se pune este aceasta: Ce este adevărat în toate acestea? Un om integru va dori să transmită exclusiv adevărul, având repulsie față de neadevăr. În aceste condiții, conducătorii onești vor avea susținerea populației, chiar dacă unele măsuri ar presupune limitarea temporară a exercitării unor aspecte ale libertății de conștiință. Însă măsurile impuse de conducătorii fără integritate vor fi respectate doar prin coerciție. De aceea, integritatea trebuie să se armonizeze cu cunoașterea adevărului, așa cum scrie Samuel Johnson: „Integritatea fără cunoaștere este slabă și inutilă, iar cunoașterea fără integritate este periculoasă și îngrozitoare”.²⁰

Henry Blackaby subliniază că un lider trebuie să fie integru în mod autentic, adică în orice împrejurare, nu numai în anumite circumstanțe:

Integritatea necesită coerență în toate circumstanțele, inclusiv în momentele neprevăzute. Dacă liderii sunt în mod normal pașnici și bine educați, dar au accese de furie când lucrurile merg prost, le lipsește integritatea. Dacă liderii sunt cinstiți și morali în public, dar renunță la aceste standarde în particular, viața lor este lipsită de integritate. Când liderii au integritate, cei ce îi urmează știu întotdeauna la ce să se aștepte.²¹

Integritatea este deci absolut necesară pentru conducătorii care respectă libertatea religioasă și de conștiință. Liderii ipocriți, mai devreme sau mai târziu, vor încălca libertatea de conștiință a oamenilor pe care îi conduc, prin înșelăciune și manipulare.

Dar integritatea nu este o necesitate doar pentru lideri, ci este o cerință fundamentală și pentru fiecare individ în parte. Deoarece o persoană, fără nicio autoritate asupra altui om, poate cere acestuia lucruri care să îi încalce libertatea de conștiință. În Romani 14:13, verset deja citat la începutul acestui studiu, apostolul Pavel învață pe membrii Bisericii să

20 Samuel JOHNSON. Citat în James S. BELL, Jr. & Stan CAMPBELL, *A Return to Virtute: Reflections on Living Wisely*, Northfield Publishing, Chicago, IL, 1995, p. 123.

21 Henry BLACKABY & Richard BLACKABY, *Spiritual Leadership*, B&H Publishing Group, Nashville, TN, 2011, p. 163.

nu judece pe alții după criteriile lor, ci să le respecte libertatea de conștiință. Deci membrii unei Biserici locale, care nu au autoritate asupra altor membri, pot să încalce libertatea de conștiință a fraților lor în credință. Aceasta se întâmplă adeseori și în societate, atunci când unii oameni critică pe alții pentru alegerile pe care aceștia din urmă le fac în conformitate cu conștiința lor. Astfel, lipsa de integritate și neînțelegerea valorii libertății de conștiință perturbă pacea dintr-o comunitate și strică relațiile de respect și conlucrare între oameni.

Concluzii

Libertatea religioasă și de conștiință este mai mult decât un drept fundamental, este chiar o înzestrare intrinsecă a omului, primită ca dar de la Creator atunci când Dumnezeu l-a creat pe om după chipul și asemănarea Sa. De aceea, și societatea trebuie să respecte libertatea de conștiință a cetățenilor săi.

Deoarece integritatea este absolut necesară conducătorilor, aceasta este un fundament pentru promovarea libertății religioase și de conștiință. Prin integritate, autorul acestui articol înțelege trăsătura de caracter și modul de viață al omului credincios față de Dumnezeu, care a aderat la valorile morale, iubește adevărul, spune adevărul și care se comportă cu consecvență în concordanță cu adevărul și cu toate celelalte valori morale adoptate, fără compromisuri. Exemplul suprem de integritate se găsește în Domnul Isus Cristos.

Însă nu numai conducătorii din societate, sau dintr-o colectivitate, trebuie să fie integri, ci orice persoană, deoarece cineva poate să încalce libertatea de conștiință a altui om atunci când îl denigrează sau îl critică pe acesta pentru că a ales altă cale decât ar fi dorit cel care nu este onest.

În societatea românească este imperios necesar să se formeze oameni integri, care să contribuie la transformarea societății dintr-una tarată de ipocrizie, manipulare și necinste, într-una onestă și cu relații de încredere și colaborare între oameni. Soluția propusă de autorul acestui articol, pentru cultivarea caracterului și a conduitei integre, este reîntoarcerea omului la Dumnezeu, Singurul care poate să transforme pe om chipul desăvârșit al Domnul Isus Cristos.

Bibliografie

- ✦ *BIBLIA*, traducerea Dumitru Cornilescu, ediția a III-a revizuită și adăugită, 1994.
- ✦ BLACKABY, Henry & Richard BLACKABY, *Spiritual Leadership*, B&H Publishing Group, Nashville, TN, 2011.
- ✦ BREBAN, Vasile, *Dicționar general al limbii române*, Vol. 1, Editura Enciclopedică, 1991.
- ✦ BURNS, Jim, *Creștinul autentic*, Misiunea Creștină Noua Speranță, Timișoara, 1997.
- ✦ *Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene*, art. 10, <https://fra.europa.eu/ro/eu-charter/article/10-libertatea-de-gandire-de-constiinta-si-de-religie> (accesat 15.07.2020).
- ✦ CLOUD, Henry, *Integrity: The Courage to Meet the Demands of Reality*, HarperCollins Publishers, New York, 2006.
- ✦ *Constituția României*, art. 29, alin. (1) și (2), Monitorul Oficial Nr. 767 din 31 octombrie 2003.
- ✦ CORLĂȚEAN, Titus, „Libertatea de conștiință și religioasă în contextul securității internaționale”, *Jurnalul Libertății de Conștiință: Lucrările Conferinței științifice internaționale Libertatea religioasă și de conștiință în contextul securității sociale*, Conferință Parlament 29 septembrie 2016, ROTARU, Ioan-Gheorghe & Dragoș MUȘAT (Eds.), Editions IARSIC, Les Arcs, France, 2016, pp. 27-38.
- ✦ CREȚIA, Petru, *Luminile și umbrele sufletului*, Editura Humanitas, București, 2011.
- ✦ *Dicționar de sinonime*, <https://sinonime.com/dex/index.php?m=0&cheie=integru> (accesat 07.09.2020).
- ✦ ILOAIE, Ștefan, *Morala creștină și etica postmodernă: O întâlnire necesară*, Presa Universitară Clujană, Cluj-Napoca, 2009.
- ✦ JOHNSON, Samuel. Citat în James S. BELL, Jr. & Stan CAMPBELL, *A Return to Virtute: Reflections on Living Wisely*, Northfield Publishing, Chicago, IL, 1995.
- ✦ MAUBOURGUET, Patrice, (Gen. Ed.), *Le petit Larousse: Dictionnaire Encyclopédique*, Larousse, Paris, France, 1993.
- ✦ MAXWELL, John C., *Dezvoltă liderul din tine*, Life Publishers România, Oradea, 2006.
- ✦ PLEȘU, Andrei, *Despre frumusețea uitată a vieții*, Editura Humanitas, București, 2011.
- ✦ ROBERTS, R. C., “Honesty”, In David J. ATKINSON & David H. FIELD (Eds.), *New Dictionary of Christian Ethics & Pastoral Theology*, InterVarsity Press, Downers Grove, IL, 1995.